

42 VOORSTELLEN VOOR EEN GELUKKIGER PAB

December 2009

BOL-BUDIV vzw vertegenwoordigt 42% van alle PAB-budgethouders in Vlaanderen. Tijdens de voorbije acht jaar hebben wij nauwgezet alle opmerkingen, adviezen en klachten van onze budgethouders en kandidaat-budgethouders geregistreerd en gebundeld. Dat stelt ons in staat om de belangen van onze leden op een gedegen manier te verdedigen.

Gesteund door bijna de helft van alle PAB-budgethouders in Vlaanderen stellen wij volgende 42 punten voor. Bij elk punt staat onmiddellijk ook een oplossing of verbetering.

INHOUDSOPGAVE

Als je op een titel uit de index CTRL klikt kom je uit bij de tekst van die bepaalde titel. CTRL+home stuurt je weer nr de index.

1.	PAB en combinatie.....	4
A.	PAB en semi-internaat voor schoolgaanden	4
B.	PAB en WOP, pleegzorg	4
C.	PAB en thuisbegeleiding.....	6
D.	PAB en begeleid wonen	7
E.	PAB en beschermd wonen	7
F.	PAB en zelfstandig wonen	8
G.	PAB en een permanentiefunctie.....	9
H.	PAB en de sociale werkplaats.....	9
I.	PAB en verblijf een in ziekenhuis, revalidatiecentrum	10
J.	PAB en kortverblijf in RVT of rusthuis.....	11
K.	PAB en de bezettingsnorm van kortopvang voorzieningen	11

L.	Meer duidelijkheid door transparantere berekening combinatie.....	12
2.	Het financieel beheer van het PAB	13
A.	Minder werk voor de PAB-cel, meer duidelijkheid voor de budgethouder	13
B.	PAB en de 80%-regel	14
C.	Meer zorggradatie door meer budgetcategorieën	15
D.	Door een bemiddelingsbureau behoudt de budgethouder alle zeggenschap	15
E.	Budgethoudersverenigingen doen aan budgetbegeleiding	16
F.	Minder verwarring bij de jaarlijkse afrekeningen	17
G.	Meer vrijwillige assistentie voor een betere ondersteuning van de budgethouder	17
H.	Naar een vlottere eindafrekening.....	17
I.	Een efficiënter budgetbeheer door een overdraagbaarheid van 20% vh jaarbudget	18
J.	Vlotte schuldaflossing na onderbesteding van het budget.....	19
K.	Een overzichtelijk budgetbeheer met een aparte PAB-spaarrekening.....	20
3.	De werking van de betrokken instanties.....	22
A.	Meer duidelijkheid door betere taakverdeling BHV en PAB-cel	22
B.	Meer juridische zekerheid door motivatie deskundigen commissie	22
C.	Lange termijn prioriteitenbepaling.....	22
D.	Betere dienstverlening en communicatie van de PAB-cel	23
E.	Meer objectiviteit door kwaliteitscriteria PAB-MDT's.....	24
F.	Zorgconsulentschap en PAB	25
G.	Een vlotte opstart door een overeenkomst met zorgconsulent als opstartcontract	29
H.	Contactpersoon voor kandidaat budgethouders ontlast PAB-cel	30
I.	Actieve houding tov kandidaat budgethouders ontlast PAB-cel, herziening subsidiëring is noodzakelijk	30
J.	Minder cumulatie van problemen door courante opvolging door de PAB-cel	31
K.	Minder werk voor de PAB-cel door betere communicatie rond de functie van de budgethoudersverenigingen.....	32

4.	De aanvraagprocedure	33
A.	Rechtvaardige opstartprocedure door eerste aanvraagdatum als referentie te behouden	33
B.	Kinderen onder de 6 jaar voldoende snel voorzien van een PAB.....	33
5.	Het dagelijks gebruik van het PAB	35
A.	Meer ondersteuning door het PAB beter af te stemmen op dienstenbedrijven	35
B.	Doventolken betalen met PAB	35
C.	Risicobeperking door regels rond handtekeningsbevoegdheid van budgethouders	36
D.	Meer keuzevrijheid met assistenten jonger dan 18 jaar.....	36
E.	Flexibelere samenwerking met uitzendkantoor.....	37
F.	Paramedische behandelingen, onderzoeken of therapieën en PAB	37

1. PAB EN COMBINATIE

A. PAB EN SEMI-INTERNAAT VOOR SCHOOLGAANDEN

PROBLEEM

De ondersteuning die een semi-internaat voor schoolgaanden biedt is in veel gevallen te beperkt. Om die reden heeft BOL-BUDIV ervoor gepleit deze ondersteuning combineerbaar te maken met het PAB. De combinatieregels zijn gebaseerd op de regeling rond de combinatie via semi-internaat voor niet-schoolgaanden¹.

OPLOSSING

De ad hoc commissie heeft deze **combinatiemogelijkheid al goedgekeurd** zoals duidelijk wordt uit volgende paragraaf uit het verslag van de commissie van 14/05/2009.

‘De stuurgroep stemt in met deze combinatiemogelijkheid en zal advies uitbrengen om deze voor te brengen voor het Raadgevend Comité in juni.’

Ook het Raadgevend Comité van het VAPH stemde al in met deze combinatiemogelijkheid zoals blijkt uit volgende notulen van 26 mei 2009.

‘Het Raadgevend Comité adviseert de combinatiemogelijkheid PAB en semi-internaat schoolgaanden toe te laten, en deze te implementeren conform de toepassingsmodaliteiten die gelden inzake de combinatiemogelijkheid PAB en semi-internaat niet-schoolgaanden’

Indien het evenwel niet haalbaar zou blijken om voormelde combinatiemogelijkheid in alle gevallen mogelijk te maken, pleit het Raadgevend Comité er hoe dan ook voor dat de combinatiemogelijkheid op een meer selectieve wijze mogelijk zou gemaakt worden op basis van strikte criteria ten voordele van cliënten met de zwaarste zorgnood.’

Deze nieuwe richtlijn moet zo snel als mogelijk bekrachtigd worden. Dit vereist een wijziging van het PAB-Besluit.

B. PAB EN WOP, PLEEGZORG

PROBLEEM

Personen met een beperking krijgen soms een gezinsvervangende omgeving. Via pleegzorg en plaatsing in een gezin krijgen zij ondersteuning die het natuurlijke gezin niet kan bieden. Deze gezinsvervangende omgeving wordt door het VAPH op verschillende wijzen ondersteund, ook financieel, zij het toch beperkt. **Het huidige PAB-besluit laat niet toe dat personen in een gezinsvervangende omgeving een PAB ontvangen.** Voor verschillende personen met een handicap

---

¹ De kostprijs van een semi-internaat voor schoolgaanden die gehanteerd wordt bij uitbreidingsbeleid is 19.194 euro.

betekende dit dat zij hierdoor geen PAB ontvingen. Vaak was hun plaatsing in een gezin of WOP slechts een tijdelijke maatregel.

OPLOSSING

Ieder pleegkind en elke gast heeft recht op alle vormen van hulpverlening en ondersteuning, waar op basis van de hulpvraag, nood aan is. Het verblijf in een pleeggezin/gastgezin of het ondersteund worden via wonen met ondersteuning van een particulier (WOP) mag hierbij niet tot uitsluiting leiden. Zonder uit het oog te verliezen dat pleegzorg al een vorm van hulpverlening is, moet het mogelijk zijn om de **pleegzorgsituatie** van kinderen en volwassenen met een handicap, waar het noodzakelijk is, te **versterken met een aanvullend en ondersteunend zorgaanbod**, in dit geval het **Persoonlijk Assistentiebudget (PAB)**.

De combinatie mogelijk maken van pleegzorg/WOP met PAB kan trouwens voorkomen dat de pleegzorgbegeleiding vroegtijdig dient afgebroken en vervangen door andere residentiële en duurdere opvang.

De huidige regelgeving binnen het VAPH laat niet toe om het verblijf in een pleeggezin of gastgezin of wonen met ondersteuning van een particulier (WOP) te combineren met het inkopen van persoonlijke assistentie via het persoonlijk assistentiebudget. Dit stelt de pleegkinderen en gasten met een handicap, pleeggezinnen en particulieren voor de onrechtvaardige keuze om ofwel te verzaken aan het PAB waarop ze recht kunnen maken, of de begeleiding stop te zetten bij de dienst voor pleegzorg.

Het gevolg van deze beperkende regelgeving is dat een aantal pleeggezinnen, gastgezinnen en WOP-situaties de stap niet durven of kunnen zetten naar het PAB omdat ze hierdoor de begeleiding en de inschrijving in de dienst voor pleegzorg verliezen.

Niettegenstaande zou het toelaten van de combinatie van beide ondersteuningsvormen pleeggezinnen, gastgezinnen en WOP-begeleiding beter in staat stellen om de **pleegzorg voor een langere duur en op een kwalitatieve wijze verder te zetten**. Dit kan **voorkomen dat op termijn een aantal pleegkinderen en volwassen gasten onnodig afglijden naar duurdere, residentiële zorgvormen**, wat het probleem van de ellenlange wachtlijsten voor deze voorzieningen alleen maar groter maakt.

Voornamelijk in pleegzorgsituaties waar een kind of volwassene met een ernstige ondersteuningsnood wordt opgevangen opent het kunnen inschakelen van extra assistentie via het PAB heel wat mogelijkheden naar een langduriger en beter ondersteunde opvang in de eigen vertrouwde, vervangende thuissituatie. Dit geldt zeker ook voor de ouder wordende gasten in gastgezinnen en WOP-begeleiding.

Het budget dat het VAPH per jaar uittrekt voor een persoon onder WOP is 5.322 euro, voor een persoon die in het gezin werd geplaatst: 10.250 euro. Om dubbele financiering te voorkomen wordt

het ingeschaalde PAB voor mensen die gebruik maken van WOP of plaatsing in een gezin verlaagd met respectievelijk 5.322 euro en 10.250 euro.²

Het voorstel werd alvast gunstig geadviseerd op de Ad Hoc Commissie PAB van 9 juni 2009.

Dit voorstel van BOL-BUDIV wordt gesteund door de 13 pleegzorgdiensten uit de koepel van pleegzorgdiensten van het VAPH.

Deze aanpassing vereist een wijziging van het PAB-Besluit.

C. PAB EN THUISBEGELEIDING

PROBLEEM

Thuisbegeleiding is vandaag niet combineerbaar met een PAB. Heel wat jongeren ontvangen voor hun PAB-toekenning echter thuisbegeleiding. **In de praktijk wordt deze thuisbegeleiding voortgezet na toekenning van het PAB onder de noemer ‘zorgconsulentschap’.**

Volgens het besluit van de Vlaamse Regering van 15 december 2000:

“De zorgconsulent is de hiervoor door het Vlaams Fonds gemachtigde rechtspersoon die samen met de budgethouder een assistentieplan opstelt en de uitvoering van dit assistentieplan opvolgt, waar nodig ondersteunt en zo nodig bijstuurt”.

Uit de ervaring van de zorgconsulenten blijkt dat vooral de vraag van de budgethouder bepalend is voor de inhoud van het zorgconsulentschap³:

“De vraag van de cliënt omvat deels het soort begeleiding die onder de noemer van de thuisbegeleiding valt.”⁴

Ook bij verschillende cases stelt BOL-BUDIV vast dat de thuisbegeleidingsdiensten zelf geen onderscheid maken tussen thuisbegeleiding en zorgconsulentschap⁵ en dat thuisbegeleiding voor PAB wordt voortgezet onder de noemer zorgconsulentschap na het krijgen van een PAB. In de praktijk is het zorgconsulentschap door thuisbegeleidingsdiensten voornamelijk hetzelfde als thuisbegeleiding.⁶

---

² Uitbreidingsbeleid 2008, Minister Steven Vanackere, P. 39.

³ Dirk Mombaerts, Werknoot Zorgconsulentschap, oktober 2008, P.1

⁴ Zorgconsulentschap, eindnota van de vormingssessies van het Vlaams Fonds..., Bedenking TBD 't Spoor, P.3

⁵ Zie o.a. Helpdesk BOL-BUDIV, Case 7477.

⁶ De totstandkoming van het zorgconsulentschap door thuisbegeleidingsdiensten kwam er als compromis binnen het VAPH na teleurstelling van de thuisbegeleidingsdiensten over het aantal nieuwe erkenningen thuisbegeleiding. Via dit compromis konden zij hun aantal plaatsen uitbreiden via PAB, los van de erkende uren thuisbegeleiding. In die zin is het niet verwonderlijk dat het zorgconsulentschap door thuisbegeleidingsdiensten

OPLOSSING

De **cumulatie van thuisbegeleiding en PAB** moet mogelijk worden gemaakt. Dit vereist een wijziging van het PAB-Besluit. Zie ook verbetervoorstel 3.F.

D. PAB EN BEGELEID WONEN

PROBLEEM

Met het PAB kan men geen **budgetbegeleiding**, anders dan PAB budgetbegeleiding, betalen. **Ook psychosociale begeleiding door een psycholoog of sociaal assistent, kan niet met het PAB betaald worden.**⁷ PAB-budgethouders moeten dergelijke ondersteuning dus op een andere manier organiseren. **Automatisch komt men terecht bij begeleid wonen** want volgens het VAPH is dit een formule die hulpbehoevenden ondersteunt op psychosociaal vlak en op vlak van budgetbeheer.⁸ Net wat we ze nodig hebben. Budgethouders kunnen echter onmogelijk gebruik maken van deze diensten aangezien ze niet met het PAB gecombineerd kunnen worden.

OPLOSSING

Begeleid wonen kan gecombineerd worden met PAB. Indien men gebruik maakt van begeleid wonen wordt 8.143 euro⁹ van het toegekende budget afgetrokken.

Dit vereist een wijziging van het PAB-besluit.

E. PAB EN BESCHERMD WONEN

PROBLEEM

Met het PAB kan men geen psychosociale begeleiding door een psycholoog of sociaal assistent betalen. Ook budgetbegeleiding, anders dan PAB budgetbegeleiding, kan niet met het PAB betaald worden.¹⁰ PAB-budgethouders moeten dergelijke ondersteuning dus op een andere manier organiseren. Indien de ondersteuning aangeboden in het kader van begeleid wonen niet voldoet, indien er bijvoorbeeld een beter afstemming moet gebeuren tussen de uren van de persoonlijke assistent en het verblijf in het dagcentrum, zou men gebruik kunnen maken van de **diensten van beschermd wonen**. De begeleider van deze dienst kan dan in samenspraak met de zorgconsulent en de persoon met de beperking rond de tafel zitten. Volgens het VAPH is een dienst beschermd wonen

---

dezelfde dienstverlening is als thuisbegeleiding. Het zorgconsulentschap kwam er niet na een visie op ondersteuning van budgethouders, wel als financiële tegemoetkoming aan de thuisbegeleidingsdiensten.

⁷ PAB richtlijnen versie 13/07/2009, P. 22.

⁸ <http://www.vaph.be/vlafo/view/nl/20502-Begeleid+wonen.html>

⁹ Uitbreidingsbeleid 2008, Minister Steven Vanackere, P. 40.

¹⁰ PAB richtlijnen versie 13/07/2009, P. 22.

inderdaad het best geschikt om de betrokkene bij te staan met het organiseren van de dagbesteding.¹¹

Budgethouders kunnen echter onmogelijk gebruik maken van deze diensten aangezien ze niet met het PAB gecombineerd kunnen worden.

OPLOSSING

Beschermd wonen kan gecombineerd worden met PAB. Indien men gebruik maakt van beschermd wonen wordt 14.757€¹² van het toegekende budget afgetrokken.

F. PAB EN ZELFSTANDIG WONEN

PROBLEEM

De vraag naar combinatie Zelfstandig Wonen met PAB is niet vreemd. De ondersteuning bij Zelfstandig Wonen is namelijk grotendeels beperkt tot ADL-ondersteuning binnen de eigen woning. Heel wat personen die verblijven in een focuswoning zijn vragende partij naar ondersteuning buitenshuis. Daarvoor schakelen zij graag een persoonlijke assistent in.

Bij het Budget d'assistance Personelle in Wallonië en Brussel is combinatie Zelfstandig Wonen met PAB wel mogelijk. Het overgrote deel van het overheidsbudget gaat dan natuurlijk naar de ondersteuning via Zelfstandig Wonen, een restbudget naar persoonlijke assistentie buiten het focusproject.

Bij het uitbreidingsbeleid wordt 36.614 euro¹³ gehanteerd als kostprijs voor één plaats binnen een voorziening zelfstandig wonen. De ondersteuning die een dienst voor zelfstandig wonen kan bieden is beperkt tot volgende activiteiten via ADL-assistentie:¹⁴

- eten, inclusief medicijnen innemen
- drinken
- in en uit bed komen, in stoelen gaan zitten en weer opstaan
- bewegen, lopen
- ontspannen
- zinvolle activiteit (hobby, sport)
- sociaal contact (vriendschappen maken en onderhouden)
- seks
- aan- en uitkleden

---

¹¹ <http://www.vaph.be/vlafo/view/nl/20505-Beschermd+wonen.html>

¹² *Uitbreidingsbeleid 2008, Minister Steven Vanackere, P. 40.*

¹³ *Uitbreidingsbeleid 2008, Minister Steven Vanackere, P. 40.*

¹⁴ http://nl.wikipedia.org/wiki/Algemene_dagelijkse_levensverrichtingen

- praten
- horen
- plassen
- ontlasting
- lichaamswarmte regelen (bv kachel hoger/lager kunnen zetten, dunne of dikke kleding uitkiezen)
- lichamelijke hygiëne

Verschillende persoonlijke assistentietaken vallen dus niet onder ADL-ondersteuning.

OPLOSSING

Zelfstandig wonen kan gecombineerd worden met PAB. Het maximum PAB is 41.287 euro. Na inschaling kan een persoon met een handicap die PAB en zelfstandig wonen combineert maximaal 5.000 euro PAB ontvangen.

G. PAB EN EEN PERMANENTIEFUNCTIE

PROBLEEM

Personen met een handicap hebben niet enkel nood aan persoonlijke assistentie. Om deze reden werden al heel wat combinatiemaatregelen in het leven geroepen. Binnen de traditionele ondersteuning door voorzieningen werd in het project Zorggradatie een onderscheid gemaakt tussen Begeleiding (B) en Permanentie (P en N). **Het is vandaag onduidelijk of met het PAB een permanentiefunctie kan worden betaald. Deze permanentie kan verschillende gradaties hebben:** van een dienst die in nood telefonische hulp geeft tot een dienst die 's nachts en overdag ADL-permanentie geeft. Een ADL-permanentie kan uitgevoerd worden door projecten Zelfstandig Wonen, maar binnen de ouderenzorg zijn ook heel wat permanentiesystemen voorzien.

In de praktijk, onder meer in de 'lerende proefprojecten' van Stijn vzw, wordt met PAB al een permanentiefunctie voorzien.

Het is hierbij niet eenvoudig te bepalen wie de persoonlijke assistentie bij permanentie zal voorzien.

OPLOSSING

In de richtlijnen, punt 6.4 inschrijven dat met het PAB permanentie van een dienst kan worden ingekocht. Hierbij dient niet te worden bepaald wie de permanentie zal uitvoeren.

H. PAB EN DE SOCIALE WERKPLAATS

PROBLEEM

Sociale Werkplaatsen zijn erkende initiatieven die een bedrijfsactiviteit ontwikkelen met werkgelegenheid voor zeer moeilijk bemiddelbare werkzoekenden in een beschermde

werkomgeving. **Deze werkplaatsen creëren werkgelegenheid waarbij productiviteit gepaard gaat met aandacht voor de specifieke noden van de werknemers.** Als budgethouders tewerkgesteld worden in een dergelijke werkplaats stellen we geregeld samen met hen vast dat de **ondersteuning ontoereikend** is. Deze ondersteuning is enkel gericht op arbeidsactiviteit, vooral voor mensen met een mentale beperking is dit te beperkt. Deze mensen hebben het moeilijk deze job te behouden terwijl het soms zou volstaan dat ze elke ochtend heel even kunnen spreken met een begeleider om zo tot rust te komen en goed te kunnen werken. De subsidiëring van dergelijke werkplaatsen is daar niet op voorzien. Hier moet een oplossing voor gevonden worden.

OPLOSSING

Een PAB-budgethouder kan probleemloos tewerkgesteld worden in eender welk professioneel kader. **De PAB-assistent kan ondersteuning bieden bij deze tewerkstelling.** Dit geldt in een normale werkomgeving en dit geldt in een werkomgeving zoals een sociale werkplaats. **In de richtlijnen moet duidelijk worden opgenomen dat PAB cumuleerbaar is met werken.** Als verduidelijking moet de sociale werkplaats als illustratie weergegeven worden.

I. PAB EN VERBLIJF EEN IN ZIEKENHUIS, REVALIDATIECENTRUM

PROBLEEM

‘Tijdens het verblijf van mijn zoon in het revalidatiecentrum volgt hij les in de ziekenhuisschool. Hij kan echter niet volgen omdat hij zijn assistent mist die normaal zijn schriften manipuleert, notities neemt en hem verzet in zijn rolstoel.’ (Helpdeskcase BOL-BUDIV 13071)

‘Tijdens mijn verblijf op de kraamafdeling van het ziekenhuis ben ik op geen enkel moment tot rust kunnen komen met mijn kind omdat mijn vertrouwelijke assistent er niet bij was om van alles te doen dat ik zelf niet kan door mijn handicap.’ (Helpdeskcase BOL-BUDIV 10797)

‘Mijn dochter heeft juist méér assistentie nodig in het ziekenhuis. Al die vreemde mensen maken haar ontzettend onrustig, zo kan ze onmogelijk herstellen. Haar vertrouwelijke assistent is een houvast die ze nu nodig heeft’ (Helpdeskcase BOL-BUDIV 6060)

‘Nu ik voor 10 weken in het revalidatiecentrum moet verblijven kan ik mijn assistent niet in dienst nemen. Ik vrees dat ik haar zo zal verliezen aan een andere werkgever die haar een meer constante baan kan aanbieden.’ (Helpdeskcase BOL-BUDIV 1919).

Vandaag staat in de PAB-richtlijnen dat PAB niet mag worden gebruikt voor assistentie in het ziekenhuis of revalidatiecentrum¹⁵. **Het medisch personeel van een ziekenhuis of revalidatiecentrum is echter niet voorzien op de noodzakelijke ondersteuning** die personen met een ernstige handicap hebben. Zo hebben onder meer ALS-patiënten in hun laatste levensjaar assistentie nodig die hen helpt bij het slikken en verwijderen van slijmen. Ook **personen met een ernstige fysieke beperking riskeren levensgevaar in een ziekenhuis zonder persoonlijke assistentie.**

---

¹⁵ VAPH, richtlijnen PAB, p.22.

Wij vermoeden dat heel wat budgethouders in het ziekenhuis toch persoonlijke assistentie ontvangen.

Budgethouders die in het ziekenhuis verblijven worden na drie maanden opname geschorst van hun PAB. Wanneer zij in het ziekenhuis geen persoonlijke assistentie ontvangen, brengt hen dit in levensbedreigende situaties. Door persoonlijke tussenkomst van de administrateur-generaal van het VAPH werden in het verleden reeds uitzonderingen op deze richtlijn toegestaan omdat de richtlijn een onmiddellijk overlijden van de persoon als gevolg zou hebben.

OPLOSSING

Budgethouders mogen ook assistentie ontvangen in het ziekenhuis. De assistent mag op geen enkel moment medische handelingen verrichten of taken uitvoeren die tot het takenpakket van het ziekenhuispersoneel behoren.

Budgethouders moeten na drie maanden ziekenhuisopname schriftelijk motiveren waarom ze hun persoonlijke assistentie nog steeds nodig hebben. Doen zij dit niet, dan wordt hun PAB geschorst.

J. PAB EN KORTVERBLIJF IN RVT OF RUSTHUIS

PROBLEEM

Kortverblijf in een RVT of rusthuis is voor de budgethouder financieel zwaar om dragen aangezien het PAB per opnamedag vermindert met het gemiddelde bedrag van de kosten van tenlasteneming in een tehuis voor kortverblijf (125,22 euro in 2009). Bovendien zijn de kosten die het RVT aanreken volledig voor de rekening van de betrokkene.¹⁶ Voor heel wat budgethouders is er echter geen alternatief aangezien de wachtlijsten bij VAPH-voorzieningen veelal erg lang zijn.

De berekeningswijze is bovendien niet rechtvaardig aangezien de exacte kostprijs voor de overheid van kortverblijf in een RVT of rusthuis veel lager ligt dan 125,22 euro. De exacte kostprijs varieert tussen 18 en 60 euro per dag opname.¹⁷

OPLOSSING

Zoals door de ad hoc commissie van 12/03/2009 al werd geadviseerd moet het PAB van de budgethouder die gebruikmaakt van het kortverblijf in een RVT of rusthuis verminderd worden met een bedrag van maximaal 60 euro.

K. PAB EN DE BEZETTINGSNORM VAN KORTOPVANG VOORZIENINGEN

---

¹⁶ Verslag stuurgroepvergadering 12 maart 2009, P. 6.

¹⁷ Verslag stuurgroepvergadering 12 maart 2009, P. 7.

PROBLEEM

Voor heel wat budgethouders van een kind met een beperking betekent het **kortverblijf** van dit kind in een voorziening een welgekomen rustperiode. Men heeft het over **het verschil tussen leven en overleven**. In veel gevallen blijft het kind met de beperking altijd thuis, dit maakt de vraag naar korte adempauzes voor de ouders zoveel prangender. Ook al is het toegestaan het PAB te combineren met kortverblijf in een voorziening, het feit dat **budgethouders niet meetellen in de berekening van de 80% capaciteitsbenutting betekent in de praktijk dat deze kinderen bijna nergens terecht kunnen**.¹⁸

Er vond hierover ook reeds een gesprek plaats tussen het Vlaams Welzijnsverbond, PPG en het VAPH. Ook de voorzieningen zijn vragende partij. Het probleem van de combinatie met kortverblijf wordt overal vastgesteld. Hetzelfde probleem doet zich voor met PAB. Wij hebben hierover al met VAPH aan tafel gezeten om een oplossing te vragen.

OPLOSSING

Volgens ons is de oplossing simpel.

PAB'ers en PGB'ers in kortverblijf duidt men aan om mee te tellen voor de bezettingsgraad, maar niet voor de gewone financiering zodat geen dubbele financiering ontstaat.

L. MEER DUIDELIJKHEID DOOR TRANSPARANTERE BEREKENING COMBINATIE

PROBLEEM

Veel budgethouders zijn erg **verward over de vermindering van hun PAB bij combinatie**. Wij kunnen hen hier niet mee helpen, ook de PAB-cel durft geen concrete cijfers te geven. Dit kan een groot probleem vormen.

Voorbeeld:

Een kind met een beperking gaat 10 dagdelen naar een dagcentrum. Het voelt zich echter niet goed met deze dagbesteding en de ouders beslissen het kind 6 van de 10 dagdelen thuis te houden. Men zal een assistent in dienst nemen. De ouders kunnen echter onmogelijk plannen hoeveel uren en tegen welk loon deze assistent zal kunnen werken aangezien ze niet weten hoeveel budget ze ter beschikking zullen hebben. De ouders moeten gokken.

OPLOSSING

Er wordt een **tabel** of matrix opgenomen **in de richtlijnen** waarmee duidelijk gemaakt wordt wat alle mogelijke budgettering zijn bij alle mogelijke combinaties.

---

¹⁸ Helpdeskcase 11050.

2. HET FINANCIËEL BEHEER VAN HET PAB

A. MINDER WERK VOOR DE PAB-CEL, MEER DUIDELIJKHEID VOOR DE BUDGETHOUDER

PROBLEEM

- Door omstandigheden komt het voor dat budgethouders hun budget onbehoorlijk beheren. Voor sommige mensen is het een erg complex systeem. Deze mensen lopen het risico om schulden op te bouwen bij het VAPH. Dit zorgt dan weer voor overlast zowel bij de boekhouding van het VAPH als bij de budgethouder zelf.
- Budgethouders zijn niet altijd op de hoogte van de nieuwe richtlijnen aangezien deze snel en veel veranderen.
- Budgethouders zijn niet altijd op de hoogte van bepaalde praktijken die de tewerkstelling van de assistent interessanter maken (maaltijdcheques, vrijwilligerswerk, tewerkstellingspremies, vaste contracten,...)
- Voor sommige budgethouders is het erg moeilijk om hun kwartaalaangiften correct uit te voeren. Dit bezorgt de PAB-cel en de controle extra werk.
- Budgethouders weten niet bij welke instantie ze terecht kunnen met hun vragen.
- Klachten en opmerkingen van budgethouders worden niet gebundeld.

Deze problemen zorgen voor een vermijdbare verwarring en frustratie.

OPLOSSING

In de richtlijnen moet worden weergegeven **dat budgethouders de jaarlijkse budgetverhoging van 50 euro enkel mogen gebruiken als lidgeld bij een budgethoudersvereniging**. Dit vereist een wijziging van art. 18bis, derde lid van het PAB-besluit. Als ze zich niet wensen aan te sluiten bij een budgethoudersvereniging moeten ze deze 50 euro terugstorten. Op die manier vergroot de kans dat budgethouders zich aansluiten bij een budgethoudersvereniging en dat brengt volgende voordelen met zich mee.

- De PAB-cel moet zich veel minder bezighouden met het beantwoorden van allerhande vragen, met het opvolgen van knelpuntdossiers en met het corrigeren van foutieve of onvolledige kostenstaten omdat deze taken verschoven worden naar de budgethoudersverenigingen.
- De budgethouder haalt meer uren assistentie uit het budget wegens een efficiëntere aanpak.
- De taakverdeling tussen de budgethoudersverenigingen en de PAB-cel wordt veel duidelijker.
- De dienst boekhouding zal er minder schuldaflossingen bij krijgen.

- De opmerkingen en klachten van de budgethouders worden gebundeld door de BHV. Met deze opmerkingen wordt rekening gehouden in het verdere evalueren van het PAB.

B. PAB EN DE 80%-REGEL

PROBLEEM

Op aangeven van toenmalig welzijnsminister Vanackere kregen de budgethouders die na september 2008 opstartten, gedurende de eerste 12 maanden, slechts 80% van hun toegekende budget. Deze regeling wordt vandaag nog steeds toegepast. De minister ging ervan uit dat, aangezien de budgethouders in hun eerste jaar toch slechts 75% van hun budget spendeerden, hij op deze manier aan meer zorgvragen tegemoet zou kunnen komen. Deze regeling heeft weliswaar **een aantal nadelige gevolgen**.

- De minister ging ervan uit de budgetten te hoog waren voor starters, dit blijkt echter niet te kloppen. De vaststelling dat veel budgethouders niet hun hele budget aanwenden heeft veel meer te maken met hun onmogelijkheid om een provisie aan te leggen of een beperkte overdracht van budget naar een ander jaar te organiseren. **Onverwachte kosten zijn er altijd, daar moet je op voorzien zijn. Budgethouders geven dus wat minder uit aan loonkosten zodat ze een buffer hebben. In het eerste jaar moet nog ondervonden worden hoe groot deze buffer moet zijn.** Wat je dus krijgt als je de nieuwe budgethouder slechts 80% van het toegekende budget geeft is dat er slechts 75% van deze 80% gebruikt zal worden. Dat komt neer op 60% of bijna de helft van het ingeschaalde budget!
- **Het ondergraaft elke geloofwaardigheid die het inschalingsinstrument nog had.** Men werkt jaren aan een instrument om op een objectieve manier tot een budgethoogte te komen die tegemoet zou moeten komen aan de ondersteuningsnood van de persoon met de beperking. Vervolgens verlaagt men dit budget met één vijfde. Dat is niet ernstig.
- **Het vormt op geen enkele manier een structurele oplossing voor de lange wachtlijst.** Aangezien alle starters sowieso hun toegekende budget zullen krijgen, en ook al houden we rekening met een klein percentage budgethouders waarvan het budget niet doorloopt, zullen evenveel mensen, even lang moeten wachten op hun toekenning.

OPLOSSING

De 80% regel wordt afgeschaft. Budgethouders krijgen van begin af aan het toegekende budget waar ze recht op hebben. De mensen weten wat ze mogen verwachten en kunnen hun PAB op een weloverwogen en degelijke manier opstarten.

C. MEER ZORGGRADATIE DOOR MEER BUDGETCATEGORIEËN

PROBLEEM

Budgethouders worden onderverdeeld in 12 budgetcategorieën. Deze budgetcategorieën zouden een weerspiegeling zijn van hun ondersteuningszwaarte. **Deze 12 budgetcategorieën bevinden zich tussen minimaal 8.845 euro en maximaal 41.278 euro. Voor een deel van de potentiële budgethouders is het laagste budget te hoog. Voor enkele budgethouders is het hoogste budget te laag.**

SITUATIE

Het project Zorggradatie kon de totale en gedifferentieerde ondersteuningsnood in de voorzieningen voor personen met een handicap meten. Dat wil zeggen dat men vandaag weet welk budget maatschappelijk aanvaard is voor een bepaalde ondersteuningsnood. Het is hetzelfde budget dat een voorziening ontvangt voor een cliënt.

Uit deze analyse blijkt de verscheidenheid van ondersteuningsnood groter is dan vandaag bij het PAB gehanteerd wordt. Zo is de laagste ondersteuningsnood gelijk aan een budget van 6.618 euro (op basis van de gemiddelde anciënniteit in de sector). De hoogste ondersteuningsnood (B6, P7, N4)¹⁹ resulteert in een budget van 60.449 euro. Dit is gerekend zonder de overheadkosten.

OPLOSSING

Het nieuwe inschalinginstrument moet nog worden verfijnd. Pas wanneer het op punt staat en hierover een grote consensus binnen de sector bestaat, kan het worden gebruikt.

Wanneer de overheid beslist het nieuwe inschalinginstrument, dat de ondersteuningszwaarte van een aantal beperkingen veel fijner meet, ook te gebruiken voor de inschaling van PAB's, dan dient dit te resulteren in meer gedifferentieerde budgetcategorieën. In plaats van 12 budgetcategorieën dient men te komen tot 20 budgetcategorieën waarvan de laagste 6.618 euro en de hoogste 60.449 euro is.

D. DOOR EEN BEMIDDELINGSBUREAU BEHOUDT DE BUDGETHOUDER ALLE ZEGGENSCHAP

PROBLEEM

Als BHV krijgen wij regelmatig de vraag om het volledige administratieve en financiële beheer van het PAB-budget op ons te nemen. De budgethouder wil echter wel het opdrachtgeverschap blijven behouden. De voornaamste situaties die zich hierbij voordoen: volwassenen met een verstandelijke beperking die geen beschermingsstatuut hebben en onvoldoende netwerk hebben, personen die in schuldbemiddeling zitten, personen met een psychische beperking...

---

¹⁹ B staat voor begeleiding, P staat voor permanentie en N staat voor nachtpermanentie.

Momenteel kunnen wij niet op deze vraag ingaan omdat het juridische kader niet duidelijk is.

Een aantal voorzieningen laten vandaag echter het PAB-budget op rekening van de voorziening storten. Zo factureren de voorzieningen aan zichzelf. Het gevaar hierbij is dat de budgethouder de controle en het zeggingschap van wat er met dit geld gebeurt verliest. Hij kan bijvoorbeeld geen beroep doen op een budgethoudersvereniging omdat de voorziening niet wil dat hij daar lid van wordt.

OPLOSSING

In Nederland kunnen budgethouders ervoor kiezen hun geld te laten storten op rekening van een bemiddelingsbureau. Het voorbije jaar werd echter duidelijk dat zich hierbij problemen voordeden als deze bemiddelingsbureaus niet onafhankelijk waren van een zorgaanbod. De problemen gaan van een aanzuigefect, aanbodsturing tot regelrechte fraude.

In Noorwegen en Zweden kunnen budgethouders er voor kiezen hun budget te laten storten op rekening van een coöperatieve. Deze coöperatieve kan het administratieve en financiële beheer overnemen, of kan zelfs het officiële werkgeverschap overnemen.

We denken dat er **een juridisch kader** moet worden uitgewerkt **om de budgethoudersverenigingen als onafhankelijke instantie te laten functioneren als bemiddelingsbureau**, zoals in Nederland, zodat deze verantwoordelijkheid kan nemen in de administratie en het financieel beheer van de budgethouder. We mogen de fouten van in Nederland niet maken en tegelijkertijd moeten we de functie van bemiddelingsbureau goed omschrijven, het aantal bemiddelingsbureaus beperken en kwaliteitscontrole zoals onafhankelijkheid opleggen.

E. BUDGETHOUDERSVERENIGINGEN DOEN AAN BUDGETBEGELEIDING

PROBLEEM

Vandaag staat in het PAB-besluit ingeschreven onder art. 10.3 5° dat **budgetbegeleiding niet combineerbaar** is met PAB. Het is ons **niet duidelijk vanwaar deze richtlijn komt**. Vermoedelijk had de wetgever de intentie om personen die bij het OCMW in schuldbemiddeling zijn uit te sluiten van het PAB.

Zowel budgethoudersverenigingen als zorgconsulenten, maar ook voorzieningen die persoonlijke assistentie aanbieden, geven vandaag echter ondersteuning bij het gebruik van het PAB. Daar komt vaak ook advies en begeleiding bij het financiële aspect van het budget bij.

De term budgetbegeleiding kan te ruim worden geïnterpreteerd.

OPLOSSING

Deze regel schrappen uit het PAB-besluit.

F. MINDER VERWARRING BIJ DE JAARLIJKSE AFREKENINGEN

PROBLEEM

De PAB-cel stelt alles in het werk om de achterstand bij de jaarafrekeningen in te halen. Dit is natuurlijk alleen maar toe te juichen. Er is echter één aandachtspunt dat wij hieromtrent willen opmerken. Het zorgt namelijk voor **verwarring bij de budgethouder als de commentaar van de PAB-cel niet per jaar gescheiden staat.**

OPLOSSING

De 'niet weerhouden bedragen' die de PAB-cel opsomt moeten per jaar gesplitst weergegeven worden.

G. MEER VRIJWILLIGE ASSISTENTIE VOOR EEN BETERE ONDERSTEUNING VAN DE BUDGETHOUDER

PROBLEEM

Vandaag is het aandeel indirecte kosten beperkt tot 5%. Indirecte kosten zijn echter veel ruimer dan werkingskosten. Binnen de indirecte kosten valt bijvoorbeeld ook: assistentie via vrijwilligers. Dit is niet logisch aangezien de definitie van directe kosten is:

Directe kosten zijn kosten die rechtstreeks voortvloeien uit de taak als werkgever/opdrachtgever. Directe kosten zijn dus kosten die rechtstreeks of onrechtstreeks voortvloeien uit het afsluiten van een (arbeids)overeenkomst.²⁰

OPLOSSING

Een overeenkomst met een vrijwilliger onderbrengen onder de directe kosten.

H. NAAR EEN VLOTTERE EINDAFREKENING

SITUATIE

In de PAB richtlijnen, versie 17 juli 2009, op p. 13 staat volgende paragraaf weergegeven:

'Indien de persoon met een handicap sterft, stopt bijgevolg het recht op een PAB. Het VAPH aanvaardt geen indirecte kosten meer die gemaakt werden na het tijdstip van overlijden. De betalingen van directe kosten die na het overlijden nog plaatsvinden, worden wel door het VAPH aanvaard.'

---

²⁰ VAPH; PAB-richtlijnen, p.26.

Het is ons onduidelijk waarom een onderscheid gemaakt wordt tussen directe en indirecte kosten. Ook na het overlijden van de persoon met een handicap is men namelijk in veel gevallen genoodzaakt zowel directe kosten als indirecte kosten te maken. Als men de PAB-rekening afsluit, bijvoorbeeld, brengt dit indirecte kosten met zich mee. Als men moet rondbellen en rondsturen naar diverse instanties om achterstallige facturen, e.d., op te vragen brengt dit net zo goed indirecte kosten met zich mee.

OPLOSSING

Zowel directe als indirecte kosten worden na het overlijden van de persoon met een handicap aanvaard. Deze moeten natuurlijk steeds gerechtvaardigd zijn.

I. EEN EFFICIËNTER BUDGETBEHEER DOOR EEN OVERDRAAGBAARHEID VAN 20% VAN HET JAARBUDGET

SITUATIE

Budgethouders moeten voorzichtig hun budget beheren, opdat ze te allen tijde een piek van onverwachte kosten (bv. bij ziekte van de assistent) kunnen opvangen. Het is dus volkomen normaal dat zij bij het afsluiten van het PAB-jaar nog een resterend bedrag op hun PAB-rekening overhouden.

Zowel het Raadgevend Comité van het VAPH (zittingen van 11 maart 2008 en 29 april 2008) als de ad hoc commissie PAB (zittingen van 17 april en 12 juni 2008) hebben er in hun adviezen voor het ontwerp van PAB-Besluit 2008 de mogelijkheid bepleit om **niet-gebruikte PAB-gelden tot beloop van maximaal 20% van het toegekende jaarbudget over te dragen** naar een volgend kalenderjaar.

Zowel het Raadgevend Comité van het VAPH (zittingen van 25 november 2008, 24 februari 2009 en 26 mei 2009) als de ad hoc commissie PAB (zittingen van 11 december 2008 en 12 maart 2009) hebben betreurd dat dit advies vooralsnog niet gerealiseerd werd en erop aangedrongen om dit aandachtspunt opnieuw op de agenda te plaatsen.

PROBLEEM

In het huidig PAB-stelsel moeten zij dit resterend saldo aan het VAPH terug betalen, en gaan deze voor PAB bestemde gelden terug naar de globale begrotingspot van de Vlaamse regering.

OPLOSSING

Het PAB blijft verder jaarlijks afgerekend worden. Evenwel kan maximaal 20% van het toegekende PAB, als het niet werd besteed in het betrokken kalenderjaar, naar een volgend kalenderjaar worden overgedragen. De budgethouder beslist zelf of hij/zij dit wil doen, het is optioneel.

Vereenvoudigd voorbeeld:

budgethouder X heeft in 2009 een PAB van 10.000 euro; bij afsluiting van het PAB-jaar blijkt slechts 7.000 euro te zijn verantwoord. Bijgevolg wordt 2.000 euro overgedragen naar 2010 en dient 1.000 euro te worden terug betaald aan het VAPH.

Door de economische crisis en het stilvallen van de inflatie is er geen indexering van de PAB's in 2010. Bijgevolg beschikt budgethouder X in 2010 opnieuw over een PAB van 10.000 euro. Daarenboven kan X in 2010 ook nog de resterende 2.000 euro van 2009 besteden. Volgende hypothesen zijn mogelijk:

- a) X besteedt en verantwoordt in 2010 een bedrag van 11.000 euro aan PAB-kosten. X hoeft dan voor 2010 geen PAB-kosten uit eigen middelen te financieren. Geen overdracht naar 2011. De resterende 1.000 euro van 2009 moeten aan het VAPH worden teruggestort.
- b) X besteedt en verantwoordt in 2010 een bedrag van 13.000 euro aan PAB-kosten. X betaalt dan voor 2010 een bedrag van 1.000 euro PAB-kosten uit eigen middelen. Geen overdracht naar 2011.
- c) X besteedt en verantwoordt in 2010 een bedrag van 9.000 euro aan PAB-kosten. X kan 1.000 euro overdragen naar 2011, maar moet de resterende 2.000 euro van 2009 aan het VAPH terugstorten.

De subsidiëringregels van de vrijetijdzorgdiensten kunnen als voorbeeld dienen. Deze diensten worden eraan gehouden 70% van hun subsidie te spenderen aan loonkosten. Met de overige 30% mag men, ook het jaar dat volgt op het jaar in kwestie, onvoorziene kosten dekken.

J. VLOTTE SCHULDAFLOSSING NA ONDERBESTEDING VAN HET BUDGET

SITUATIE

Voorafgaande opmerking: het probleem van de afbetalingen wordt al grotendeels opgelost als maximaal 20% van het PAB-Jaarbudget overdraagbaar wordt (zie pt. 2.1, hierboven).

Als budgethouders niet hun hele PAB-jaarbudget opgebruiken, worden ze verondersteld het overschot terug te storten. Daarnaast wordt de budgethouder verondersteld de niet-aanvaarde kosten uit eigen zak terug te betalen. In beide gevallen is de budgethouder geld verschuldigd aan de PAB-cel. Dit is logisch, aangezien het PAB geen vrij te besteden inkomen is, maar een budget waarvan de besteding moet verantwoord worden. **De procedure** die vandaag wordt toegepast **om deze schuld terug te vorderen werkt evenwel niet naar behoren.**

PROBLEEM

Deze procedure bestaat erin dat men de schuld gaat terugvorderen door telkens een deel van het kwartaalvoorschot af te houden. Op deze manier krijgt men echter het probleem dat de budgethouder dubbel gestraft wordt. Ten eerste wordt men, ongewild, deels ontdaan van de middelen die hij/zij nodig heeft om het basisrecht tot ondersteuning in te vullen. Ten tweede gebeurt de afrekening van de jaren waarin men het PAB verminderde op basis van het oorspronkelijke bedrag. Op deze manier wordt de budgethouder verplicht de 'overschotten' die men in deze jaren opbouwt met eigen middelen terug te betalen. Dit dient dus als schuldaflossing.

Niet alleen is dit systeem oneindig verwarrend, het blijkt ook wettelijk op losse schroeven te staan aldus volgend artikel 25, §1 uit het KB van 30/1/2001 dat stelt dat compensatie tussen tegoeden en schulden, tussen rechten en verplichtingen en tussen kosten en opbrengsten verboden is.

Voorbeeld:

In **2007** krijgt de budgethouder een PAB van **38.000** euro, hij gebruikt alles op maar slechts **30.000** euro aan kosten wordt aanvaard. De budgethouder heeft **8.000** euro schulden.

In **2008** wordt van elk voorschot **2.000** euro afgehouden. De budgethouder krijgt dus maar **30.000** euro. Bij de afrekening van dit jaar gaat de PAB-cel er toch vanuit dat de BH **38.000** euro heeft gekregen. De budgethouder blijft dus **8.000** euro schulden hebben.

In **2009** wordt van elk voorschot **2.000** euro afgehouden. De budgethouder krijgt dus maar **30.000** euro. Bij de afrekening van dit jaar gaat de PAB-cel er toch vanuit dat de budgethouder **38.000** euro heeft gekregen. De budgethouder blijft dus **8.000** euro schulden hebben.

In **2010** wordt van elk voorschot **2000** euro afgehouden. Enz...

OPLOSSING

De budgethouder moet de schuldaflossing organiseren met eigen middelen. De afhoudingen van het budget worden achterwege gelaten. Zo weten de budgethouders tenminste duidelijk waar ze aan toe zijn.

Als de budgethouder, eventueel samen met de budgethoudersvereniging, een **afbetalingsplan** voorstelt, moet dit door de PAB-cel aanvaard worden als het voldoet aan een aantal voorwaarden. Zo mag de aflossing van de schuld van 1 jaar niet langer duren dan 3 jaar, vertrekkend van de dag waarop de afrekening van dit jaar verstuurd werd. Afhankelijk van de aflossingsduur worden de schijven bepaald.

Voorbeeld:

In **2007** krijgt de budgethouder een PAB van **38.000** euro, hij gebruikt alles op maar slechts **30.000** euro aan kosten wordt aanvaard. De budgethouder heeft **8.000** euro schulden.

Onmiddellijk na de bekendmaking betaalt de budgethouder **8.000** euro met privémiddelen of stelt de budgethouder samen met de PAB-cel een afbetalingsplan op.

In **2008** krijgt de budgethouder een PAB van **38.000** euro.

K. EEN OVERZICHTELIJK BUDGETBEHEER MET EEN APARTE PAB-SPAARREKENING

PROBLEEM

Door de huidige achterstand van de PAB-cel bij de opmaak van de afrekeningen, blijven enorme bedragen op de zichtrekening staan. **Budgethouders hebben geen klaar en duidelijk zicht op het beschikbare budget** voor het lopende jaar. Daarom adviseren wij de terug te storten bedragen aan het VAPH, apart te zetten op een aparte PAB-spaarrekening.

Dit voorstel werd besproken en goedgekeurd op de PAB ad hoc commissie van 12/03/2009. De ad hoc commissie gaf het positieve advies aan het raadgevend comité.²¹

Op de ad hoc commissie van 14 mei 2009 werd meegegeven dat het op de volgende vergadering van het raadgevend comité besproken zou worden.²² Op deze vergadering van 26/05/2009 werd het voorstel niet aanvaard, zoals volgende notulen weergeven.

'Aparte PAB-spaarrekening

Gelet op de bezwaren op administratief (cf. omslachtigheid inzake opvolging) en juridisch (cf. het is bvb. mutualiteiten evenmin toegelaten om Riziv-middelen op een spaarrekening te plaatsen) vlak, achtte het Bureau de vraag naar een aparte PAB-spaarrekening minder opportuun.

Een lid stelt voor om desgevallend het forfaitaire gedeelte van het PAB (dat niet moet aangetoond worden) te verhogen; dit zou de administratieve verwerking bovendien vergemakkelijken.

Andere leden zijn het hier niet mee eens, en stellen dat een dergelijke vraag niet eens wordt geformuleerd.

De voorzitter acht het belangrijker dat flexibiliteit zou ingebouwd worden in functie van de overdraagbaarheid van PAB-middelen over de kalenderjaren heen.

Het Raadgevend Comité is het met dit standpunt eens, en neemt onderhavige concrete vraag van de ad-hoccommissie naar een aparte spaarrekening niet op. Het adviseert de administratie om de overdraagbaarheid van de middelen te realiseren.

De administrateur-generaal signaleert dat een nota ter zake reeds aan Financiën en Begroting is bezorgd, en dat de aangelegenheid wordt opgevolgd.'

OPLOSSING

Wij vragen dat het voorstel van BOL-BUDIV van een aparte spaarrekening opnieuw wordt toegevoegd aan de agenda.

---

²¹ Verslag PAB stuurgroep, 12 maart 2009, P. 4.

²² Verslag PAB stuurgroep, 14 mei 2009, P. 1.

3. DE WERKING VAN DE BETROKKEN INSTANTIES

A. MEER DUIDELIJKHEID DOOR BETERE TAAKVERDELING TUSSEN BUDGETHOUDERSVERENIGING EN PAB-CEL

PROBLEEM

De taakverdeling tussen de budgethoudersvereniging en de PAB-cel is onduidelijk, zowel voor de betrokken instanties als voor de budgethouders. Functioneert de PAB-cel als een helpdesk, of kan men enkel met dossierspecifieke vragen bij de PAB-cel terecht? Heeft de PAB-cel het gratis nummer laten vallen omdat men zich minder gaat richten op algemene vragen?

OPLOSSING

Beide instanties maken een lijst aan waarop ze al hun huidige of beoogde taken weergeven. Op basis van deze lijsten wordt overlegd hoe de dienstverlening en de communicatie hieromtrent aangepast moet worden.

B. MEER JURIDISCHE ZEKERHEID DOOR MOTIVATIE DESKUNDIGEN COMMISSIE

PROBLEEM

Momenteel deelt de deskundigencommissie alleen haar beslissing over een dossier mee aan de kandidaat-budgethouder. **De deskundigencommissie deelt enkel basisinfo mee:** die bepaalde categorie met dat budget. Eigenlijk zou er ook een motivatie van die beslissing moeten bijzitten, bijvoorbeeld waarom mensen die ingeschaald zijn in 5, door de deskundigencommissie naar 4 zijn teruggebracht? Zelfs als helpdeskmedewerker van BOL-BUDIV is het zeer moeilijk om een motivatie van de deskundigencommissie hierover te krijgen. Veel budgethouders begrijpen de beslissingen van de deskundigencommissie ook niet. Een motivatie met een uitleg hoe de deskundigencommissie tot bepaalde categorieën met bepaalde bedragen komt zou voor veel mensen een verschil maken. Momenteel zijn er al twee budgethouders die een rechtszaak (gaan) inspannen tegen de beslissing van de deskundigencommissie, deels ook uit onwetendheid.

OPLOSSING

De deskundigencommissie stelt regels op voor een adequate motivering van haar beslissingen.

C. LANGE TERMIJN PRIORITEITENBEPALING

PROBLEEM

Elk jaar wordt door een aanpassing van het PAB-besluit de prioritaire doelgroep bepaald die een PAB zal krijgen. De minister bracht een duidelijke lijn in deze prioriteitsbepaling. Het is echter **onduidelijk**

of deze prioriteitsbepaling ook elk jaar zal aangehouden worden. Dit zorgt voor verwarring en onzekerheid voor de budgethouder.

OPLOSSING

Het uitschrijven van een prioriteitsbepaling die voor de komende vijf jaar geldig is.

D. BETERE DIENSTVERLENING EN COMMUNICATIE VAN DE PAB-CEL

Probleem

Er zijn een hele reeks knelpunten die te maken hebben met de communicatie van de PAB-cel naar de budgethouders. Enkele van deze punten worden in volgende lijst opgesomd. Deze lijst is niet exhaustief.

- Samenvatting van de richtlijnen vooraan in de bundel weergeven
- contactgegevens en functie van de budgethoudersverenigingen vooraan in de bundel weergeven
- starten met PAB: 'overmacht' definiëren
- stoppen met PAB: bij overlijden
  - kopie overlijdensakte: reeds in het begin vermelden
  - er staat niet vermeld wat er met assistent gebeurt
  - vaak zijn de gelden na het overlijden geblokkeerd. Kan VAPH dit voorkomen door een attest of standaardbrief voor de bank?
- 6.4.1: arbeidsovereenkomst → Aanvullen: 'laat u bijstaan door een sociaal secretariaat'
- 6.4.3: PWA-cheques: let op: sommige dingen die met PWA mogen, zijn niet toegelaten via PAB
- p.6 Definitie Budgethoudersvereniging is te beperkt. Taken zoals informatie en advies, opstart van het PAB, etc... vermelden.
- p.17 2.000 dienstencheques, erbij vermelden hoe de persoon met beperking een verhoging kan aanvragen
- p22 lopende overeenkomsten die afgesloten werden voor 2007...: nieuwe starters hebben hier geen boodschap aan: schrappen
- p21: orthopedagogische behandeling: uitleggen
- p21: schilderen, renovatie → moet in de tekst, niet in de voetnoot
- p22: budgetbegeleiding *privé* want budgetbegeleiding kan wél (via ZC)
- P23: VOP (VIP en CAO26)
- p23: subsidiërende overheid schrijven
- p27: verklaring op eer indirecte kosten en uitleg kosten 500 euro: schrappen
- eindafrekening : gedetailleerde brief
- p33: inkomticket van één assistent terwijl er 2 assistenten tegelijk werken? Waarom geen twee tickets? Je betaalt die dag toch ook twee keer loon?
- Lijstjes zijn zeer concreet. Dit is zeer goed. BH weten dan tenminste zwart op wit wat wel en niet mag → lijstjes aanpassen en uitbreiden (vb. Kosten voorlopig bewindvoerder, instapkosten taxi)
- kantoorbenodigdheden: 'kosten moeten redelijk zijn': specificeren?
- indexeringen aanpassen want mensen komen zelf niet aan de cijfers: 1208,72 per jaar, 30,22 euro per dag als vrijwilliger, onkosten: 0,3069 benzine

Verder vragen wij ook het volgende:

- Slechts 1 keer per jaar nieuwe richtlijnen uitgeven, bij voorkeur rond het jaareinde. Als er tijdens het jaar wijzigingen in de richtlijnen worden doorgevoerd moeten er mededelingen worden rondgestuurd. Elke mededeling wordt eerst voorgelegd aan de PAB-stuurgroep!
- Wanneer een combinatie wordt stopgezet moet op datum van stopzetting het PAB opnieuw herberekend worden tot het volledige budget. Dit moet vlot gaan opdat budgethouders niet moeten wachten op hun verhoogde budget.
- Eén keer per jaar moet er een stand van zaken komen.
- Folders van budgethouderverenigingen moeten bij de beslissing van de deskundigencommissie steken.
- Er moet een eenvoudiger taalgebruik gehanteerd worden.
- De briefwisseling moet ook per email georganiseerd worden.
- De briefwisseling moet ook in braille of in Diasy (gesproken versie) aangeboden worden.
- Er moet een Franstalig aanbod van informatie komen.

E. MEER OBJECTIVITEIT DOOR KWALITEITSCRITEIA PAB-MDT'S

PROBLEEM

'Het MDT weigert mij in te schalen omdat ik niet bedlegerig ben.' (Helpdeskcase 12712)

'Het MDT weigert mij in te schalen omdat ik door mijn blindheid niet in aanmerking zou komen voor een PAB.' (Helpdeskcase 8808)

'Het MDT vraagt aan BOL-BUDIV om het inschalingsverslag van een persoon met een beperking op te maken.' (Helpdeskcase 7558)

'Het MDT weigert de mentale beperking van mijn zoon op te nemen in het inschalingsverslag.' (Helpdeskcase 9745)

'Verschillende MDT's laten mij als budgethouder, tegen betaling, hun inschalingsverslagen opstellen.'

'Het aantal uren ondersteuning dat het MDT voorstelt is op geen enkele manier voldoende.' (Helpdeskcase 9095, 9042, ...)

'Als MDT weten wij niet hoe wij het gevraagde budget moeten bepalen. Wij hebben hier nooit enige instructie rond gekregen.'

‘Als MDT is het ons niet duidelijk of wij bij het bepalen van het gevraagde budget rekening moeten houden met de andere vormen van ondersteuning waar de kandidaat-budgethouder het PAB zou combineren.’

De MDT's voor PAB worden onvoldoende gevormd en begeleid in hun functie als PAB-inschalers. De voorwaarden waaraan een MDT moet voldoen alvorens het PAB inschalingsverslagen mag opmaken hebben niet als gevolg dat er een duidelijke lijst op te stellen is waarop alle kwalitatieve MDT's weergegeven worden. PAB-MDT's met ervaring zijn vragende partij voor een beter overleg met het VAPH en de deskundigencommissie. Meestal willen ze hun taak op een verantwoordelijke manier aanpakken, maar worden ze hier niet toe in staat gesteld. Ze hebben allemaal **een eigen interpretatie, een eigen aanpak. Dit komt op geen enkele manier ten goede aan de objectiviteit van de inschalingen.**

OPLOSSING

Het VAPH stelt kwaliteitscriteria op waaraan alle PAB-MDT's moeten voldoen. Het VAPH werkt aan een betere communicatie en begeleiding van de MDT's.

F. ZORGCONSULENTSCHAP EN PAB

PROBLEEM

De evoluties van de PAB-regelgeving maken een betere invulling van het concept zorgconsulentschap noodzakelijk. Er heerst heel wat onduidelijkheid over de functie van budgethoudersverenigingen en van thuisbegeleidingsdiensten in deze context.

Volgens het besluit van de Vlaamse Regering van 15 december 2000:

“De zorgconsulent is de hiervoor door het Vlaams Fonds gemachtigde rechtspersoon die samen met de budgethouder een assistentieplan opstelt en de uitvoering van dit assistentieplan opvolgt, waar nodig ondersteunt en zo nodig bijstuurt”.

Uit de ervaring van de zorgconsulenten blijkt dat vooral de vraag van de budgethouder bepalend is voor de inhoud van het zorgconsulentschap²³.

“De vraag van de cliënt omvat deels het soort begeleiding die onder de noemer van de thuisbegeleiding valt.”²⁴

Ook uit verschillende cases stelt BOL-BUDIV vast dat de thuisbegeleidingsdiensten zelf geen onderscheid maken tussen thuisbegeleiding en zorgconsulentschap²⁵ en dat thuisbegeleiding voor

---

²³ Dirk Mombaerts, *Werknota Zorgconsulentschap, oktober 2008, P.1.*

²⁴ *Zorgconsulentschap, eindnota van de vormingssessies van het Vlaams Fonds..., Bedenking TBD 't Spoor, P.3.*

²⁵ *Helpdesk BOL-BUDIV Case 7477.*

PAB verder wordt gezet onder de noemer zorgconsulentschap na het krijgen van een PAB. **In de praktijk is het zorgconsulentschap door thuisbegeleidingsdiensten voornamelijk hetzelfde als thuisbegeleiding²⁶.**

Het zorgconsulentschap door thuisbegeleidingsdiensten wordt volgens Dirk Mombaerts gegeven vanuit **vier deskundigheidsachtergronden²⁷**:

1. Ambulante begeleiding van personen en gezinnen in hun sociale context en in hun netwerken.
2. Specifieke kennis en vaardigheden eigen aan de handicap.

Deze eerste twee deskundigheidsachtergronden zijn die eigen aan de thuisbegeleidingsdiensten.

De andere twee vermelde deskundigheidsachtergronden zijn echter **discutabel**:

3. **Specifieke kennis van de juridische, organisatorische en arbeidswettelijke bepalingen waaraan een budgethouder als werkgever moet voldoen.**
4. **Specifieke kennis van de regelgeving rond PAB**

Zo is de TBD 't Spoor immers van mening dat de zorgconsulent het assistentieplan opstelt, maar dat het nagaan binnen welke contractuele verbintenis dit kan worden gerealiseerd de opdracht is van de budgethoudersvereniging²⁸. In de praktijk stellen wij inderdaad vast dat bovenstaande expertise bij de meeste thuisbegeleidingsdiensten niet aanwezig is. Dat is ook normaal aangezien het beheersen van deze materie een bepaalde schaalgrootte vereist die slechts één of enkele zorgconsulenten bereikt. In de praktijk doet het personeel van de thuisbegeleidingsdiensten die zorgconsulentschap uitvoeren ook geregeld beroep op de expertise van de budgethoudersverenigingen inzake deze materie²⁹.

Daarnaast denken we dat het kennen van de regelgeving rond PAB geen deskundigheidsachtergrond is, omdat dit slechts één beperkt element is in de juridische, organisatorische en arbeidswettelijke context.

---

²⁶ *De totstandkoming van het zorgconsulentschap door thuisbegeleidingsdiensten kwam er als compromis binnen het VAPH na teleurstelling van de thuisbegeleidingsdiensten over het aantal nieuwe erkenningen thuisbegeleiding. Via dit compromis konden zij hun aantal plaatsen uitbreiden via PAB, los van de erkende uren thuisbegeleiding. In die zin is het niet verwonderlijk dat het zorgconsulentschap door thuisbegeleidingsdiensten dezelfde dienstverlening is als thuisbegeleiding. Het zorgconsulentschap kwam er niet na een visie op ondersteuning van budgethouders, wel als financiële tegemoetkoming aan de thuisbegeleidingsdiensten.*

²⁷ *Dirk Mombaerts, Werknota Zorgconsulentschap, oktober 2008, P.1.*

²⁸ *Zorgconsulentschap, eindnota van de vormingssessies van het Vlaams Fonds..., Bedenking TBD 't Spoor, P.4.*

²⁹ *Helpdesk BOL-BUDIV Case 2576, 4384, 2513, 4135, 6176, 2040.*

Ook de budgethoudersverenigingen bieden zorgconsulentschap aan. De taken van de budgethoudersvereniging zijn³⁰:

1. Informatie verlenen aan kandidaat-budgethouders en derden
2. Advies en bijstand verlenen aan budgethouders
3. De belangen behartigen van de individuele budgethouders
4. De belangen behartigen van de persoon met een handicap die kiest voor zelfsturingsrecht

De taken van de budgethoudersverenigingen verenigen tot het ondersteunen van het voortraject, collectieve informatie en belangenverdediging³¹ is niet wenselijk voor de budgethouders die vragende partij zijn om zich te kunnen richten aan één gespecialiseerde dienst: de budgethoudersvereniging.

Zulke voorstellen gaan uit van organisatiebelangen en niet het welzijn van de gebruiker.

In de praktijk stellen we vast dat de opdracht van informatie, advies en bijstand door budgethoudersverenigingen erg ruim wordt uitgevoerd, vaak ruimer dan de subsidiërende overheid vraagt, als reactie op de stijgende en ruimere vraag van budgethouders³². De budgethoudersverenigingen slagen erin op alle domeinen van het leven, en de hierbij noodzakelijke ondersteuning via PAB, advies te geven. Voor BOL-BUDIV was het concept 'PAB-coaching' hiervoor erg belangrijk. Voorheen was de afstand tot de budgethouders te groot. Hierdoor konden budgethouders met een grotere ondersteuningsnood en diepgaande vraag niet goed terecht bij ons. Het experiment PAB-coaching, als erkende vorm van zorgconsulentschap, is een grote stap in de juiste richting.

Volgende opdrachten kunnen in kader van de PAB-coaching worden uitgevoerd, afhankelijk van de vraag van de budgethouder. De taken van de PAB-coach kunnen bestaan uit ondersteuning:

Als werkgever bij:

- Het opstellen van het assistentieprofiel
- Het opstellen van de functioneringsbeschrijving van de assistent
- Het zoeken van de assistent
- Het opmaken en plaatsen van vacatures
- De selectie van sollicitatiebrieven
- Sollicitatiegesprekken
- Het opstellen van het assistentieplan en uurrooster voor assistenten in functie van het ondersteuningsplan
- Het opstellen van het contract
- Het voeren van functioneringsgesprekken

---

³⁰ PAB-besluit, art 17,°3.

³¹ Dirk Mombaerts, *Werknota Zorgconsulentschap, oktober 2008, P.2.*

³² *De budgethoudersverenigingen gaan echter niet in op de vraag zelf assistentie te voorzien en blijven onafhankelijk van zorgaanbieders. Zo startte BOL-BUDIV in 2007 op vraag van budgethouders een project "assistentie door vrijwilligers", maar besliste de RvB van BOL-BUDIV in 2008 dat het project moest worden afgebroken. De budgethoudersverenigingen mogen geen assistentieaanbieder worden om belangenvermenging te voorkomen.*

- De communicatie over PAB met derde instanties zoals sociaal secretariaten, interim-bureaus, scholen, diensten of voorzieningen
- Optreden als bemiddelaar tussen de bestaande persoonlijke assistenten
- Conflictenbemiddeling bij de assistenten

Als opdrachtgever aan een voorziening, dienst of interim-bureau bij

- Het opstellen van het ondersteuningsprofiel
- Het ondersteunen bij het zoeken naar een geschikt ondersteuningsaanbod
- Het aangaan van verkennend gesprek met het ondersteuningsaanbod
- Het onderhandelen met het ondersteuningsaanbod
- Het aangaan van contracten met het ondersteuningsaanbod
- Controle op het naleven van het contract

Als budgethouder

- Bij het verwerven van inzicht in de mogelijkheden voor besteding van zijn/haar PAB
- Bij het inschatten van de eigenlijke loonkost van de assistent
- Bij het plannen van de budgetbesteding
- Bij het opmaken van een inschalingverslag in functie van de herzieningsaanvraag
- Bij het opmaken en versturen van de kostenstaat aan het VAPH
- Bij het openen van een derdenrekening
- Bij het betalen van de facturen
- Bij urgente situaties zoals ziekte of ontslag van de assistenten

De expertise van de budgethoudersverenigingen is de voorbije jaren sterk geëvolueerd. Dat is zo bij alle budgethoudersverenigingen. Zo slaagden zij er in een combinatie te maken tussen ervaringsdeskundigheid en professionaliteit. Momenteel zijn bij BOL-BUDIV een ervaringsdeskundige orthopedagoog en een ervaringsdeskundige psycholoog, die beiden budgethouder zijn, in dienst als zorgconsulent. Daarnaast werken in het twintigkoppige team nog vijf personen met een beperking. Ook ligt veel gewicht bij enkele tientallen vrijwilligers die instaan als collega-adviseur, PAB-groepen leiden en infodagen geven. Gekoppeld aan een sterke stijging van kennis en expertise, toegenomen professionaliteit, efficiëntie in organisatie en kwaliteitszorg is het karakter van BOL-BUDIV in enkele jaren sterk veranderd.

Conclusie :

Zorgconsulentschap is vandaag niet meer dan een bijkomende financiering van thuisbegeleiding en de opdracht van de budgethoudersverenigingen.

OPLOSSING

De oplossing voor de terreinafbakeningdiscussie lijkt ons het aanpassen van artikel 10 §4 van het PAB-besluit waardoor **de combinatie van het PAB met de thuisbegeleiding mogelijk** wordt gemaakt.

Daarnaast wordt ‘zorgconsulentschap’ in art. 15 van het PAB-besluit enkel nog uitvoerbaar door budgethoudersverenigingen³³.

Verder willen wij **PAB-coaching zo laagdrempelig mogelijk** maken. Als een budgethouder zelf minder in staat is om zijn of haar budget goed te beheren mag dit niet betekenen dat deze budgethouder aan broodnodige PAB-assistentie moet inboeten. Een gedeeltelijke rechtstreekse subsidiëring van de PAB-coaching om de kostprijs aan cliënten te kunnen doen zakken, lijkt ons dan ook aangewezen. Wij brachten de andere zorgconsulenten hiervan op de hoogte.³⁴

G. EEN VLOTTE OPSTART DOOR EEN OVEREENKOMST MET ZORGCONSULENT ALS OPSTARTCONTRACT

PROBLEEM

In de PAB richtlijnen, versie 13/07/2009 p 14, vraagt men de budgethouder om binnen de drie maanden na de toekenning een startformulier en een overeenkomst met de assistent te bezorgen aan de PAB-cel zodat deze het eerste voorschot kan storten. Het feit **dat de budgethouder enkel kan opstarten als er een overeenkomst met een assistent, voorziening of dienstenbedrijf is zorgt** in veel gevallen **voor problemen**.

- Voor veel budgethouders is drie maanden te weinig om te beslissen hoe ze hun assistentie de komende jaren structureel zullen organiseren. Ze maken overhaaste beslissingen waar ze dan enkele maanden later spijt van hebben.
- Als men werkt met een dienstenbedrijf wordt in veel gevallen gevraagd dat de assistent op de eerste prestatiedag reeds betaald wordt met dienstencheques. Men moet cheques dus al gekocht hebben vóór het contract met het dienstenbedrijf aanvatte. Dat wil zeggen dat deze niet kunnen worden ingebracht in het PAB terwijl dat wel de bedoeling is.
- In veel gevallen moet er een bijkomende wettelijk vertegenwoordiger, voogd ad hoc, aangesteld worden zodat de oorspronkelijke voogd assistent kan worden. Deze aanstelling wordt voltrokken door de vrederechter en neemt verschillende maanden in beslag. Het is voor de vele gezinnen in deze situatie onmogelijk om binnen de drie maanden een weloverwogen overeenkomst op te stellen.
- Alvorens men een assistent kan inschrijven moet men in veel gevallen vacatures verspreiden, sollicitatiegesprekken organiseren, sociale bureaus of uitzendkantoren contacteren en laten komen, enz. Voor veel mensen is deze periode te beperkt.

³³ Jos Huys, *voorstellen ter optimalisering van het PAB, 2005 P. 51.*

³⁴ *Brief BOL-BUDIV aan de zorgconsulenten, 08/04/07 KDP, financiering zorgconsulentschap PAB.*

OPLOSSING

De overeenkomst die afgesloten wordt met de zorgconsulent, in combinatie met het startformulier, volstaat om het PAB te laten opstarten.

H. CONTACTPERSOON VOOR KANDIDAAT-BUDGETHOUDERS ONTLAST PAB-CEL

PROBLEEM

Personen met een handicap die op zoek zijn naar een voorziening, hoeven dit niet zelf te doen. Men laat zich registreren bij de Centrale Registratie van Zorgvragen (CRZ). In elke provincie is aan die CRZ een regionaal overlegorgaan (ROG) gekoppeld, waarin de verschillende voorzieningen vertegenwoordigd zijn. De ROG zoekt naar gepaste oplossingen voor de vragen naar begeleiding en opvang vanuit de hele provincie. U krijgt vanuit de ROG een **contactpersoon** toegewezen. Meestal is dat een afgevaardigde van een voorziening. Vanuit de ROG en via uw contactpersoon krijgt u oplossingen voor uw zorgvraag aangeboden. U blijft geregistreerd op de CRZ **tot zolang een oplossing gevonden** is waarmee u akkoord gaat. Uw contactpersoon blijft ook uw vraag opvolgen tot een voorziening zich engageert voor uw begeleiding of opname en u op dat aanbod ingaat.

Het PAB is niet opgenomen in de CRZ. Dat willen we ook zo houden. Maar hierdoor hebben **kandidaat-budgethouders geen contactpersoon wat betreft hun PAB-aanvraag.**

OPLOSSING

Kandidaat-budgethouders moeten een contactpersoon toegewezen krijgen. **De budgethoudersverenigingen (niet de MDT's!) zijn de best aangewezen organisaties** om deze taak te volbrengen. Deze verenigingen kunnen de kandidaat-budgethouders op de hoogte houden van de evoluties betreffende de wachtlijst, op hun vragen antwoorden, hun klachten bundelen. Verder zullen de kandidaat-budgethouders optimaal voorbereid worden op hun eventuele toekenning.

De documentatie van de budgethoudersverenigingen wordt aan de kandidaat-budgethouders bezorgd samen met de bevestiging van hun PAB-aanvraag.

I. ACTIEVE HOUDING TOV KANDIDAAT BUDGETHOUDERS ONTLAST PAB-CEL, HERZIENING SUBSIDIËRING IS NOODZAKELIJK

PROBLEEM

Nu kunnen enkel budgethouders zich statutair als werkend lid aansluiten bij een budgethoudersvereniging. Nochtans stipuleert het PAB-besluit dat de opdracht van de budgethoudersverenigingen ook bestaat uit "het verlenen van informatie aan kandidaat-budgethouders en derden", en "het behartigen van de belangen van de persoon met een handicap

die kiest voor zelfsturingsrecht³⁵. **Met de term ‘kandidaat-budgethouder’ definiëren we de persoon met een handicap die zich via een formulier van het VAPH kandidaat heeft gesteld voor een PAB.** Vandaag zijn er 5.166³⁶ kandidaat-budgethouders die wachten op een PAB.

De budgethoudersverenigingen geven beperkte dienstverlening aan deze personen, die zij binnen het kader van hun basisfinanciering kunnen opnemen. Door de gebrekkige basisfinanciering worden budgethoudersverenigingen vandaag niet in staat gesteld om een actievere houding tegenover deze doelgroep op te nemen.

Ook is het aantal vormingen of trainingen ter voorbereiding van een PAB erg beperkt. Nochtans zou het beter voorbereiden van de doelgroep op het krijgen van een PAB heel wat problemen tijdens het werken met een PAB kunnen voorkomen. Bij het voorbereiden van de doelgroep kan daardoor veel sterker de nadruk liggen op de primaire doelstelling van PAB: het realiseren van een onafhankelijk leven. Ook kan hierdoor een voorselectie gebeuren en kunnen mensen beslissen dat het PAB toch niet iets voor hen is.

OPLOSSING

Per kandidaat-budgethouder wordt door het VAPH een jaarlijkse subsidie van 200 euro gegeven aan budgethoudersverenigingen.

Binnen het Ministerieel Besluit betreffende de kwaliteitsvereisten en het PAB-besluit van de Vlaamse regering wordt de opdracht van de budgethoudersverenigingen ten aanzien van kandidaat-budgethouders, waaronder de functie contactpersoonsschap, sterker omschreven.

J. MINDER CUMULATIE VAN PROBLEMEN DOOR COURANTE OPVOLGING DOOR DE PAB-CEL

PROBLEEM

De budgethouders moeten driemaandelijks aangifte doen van de inkomsten en uitgaven van de PAB-rekening. Ook al worden deze **gegevens** wel verzameld door de PAB-cel, ze **worden niet onmiddellijk grondig nagezien. Dat brengt een heel aantal vermijdbare problemen met zich mee.**

- Als budgethouders hun budget niet correct beheren wordt dit niet onmiddellijk vastgesteld en wordt er niet bijgestuurd. De gevolgen van het wanbeheer worden groter aangezien er niet snel ingegrepen wordt. In sommige gevallen wordt pas na jaren vastgesteld dat de budgethouder al van bij het begin een heel aantal uitgaven niet documenteerde. De schuldenberg die ondertussen werd opgebouwd is veelal onoverkomelijk.

---

³⁵ PAB-besluit, art 17, 2.

³⁶ Stand van zaken PAB van 07/09/2009.

Daarnaast stellen wij vast dat er nog een aantal contexten zijn waarbij de PAB-cel de situatie niet onmiddellijk opvolgt. Het zou voor alle betrokken partijen voordelig zijn als hieraan gewerkt zou worden.

- Bij de opstart duurt het bijna altijd te lang alvorens het eerste voorschot gestort wordt. Bijna elke opstartende budgethouder moet de eerste facturen van het sociaal secretariaat bijvoorbeeld uit eigen zak voorschieten.
- Als een kostenstaat uitblijft wordt het volgende kwartaalvoorschot niet gestort. De budgethouder wordt hier echter niet van op de hoogte gebracht en blijft dus maar wachten op iets dat niet komt.

OPLOSSING

Er moet korter op de bal gespeeld worden. Jaarlijkse afrekeningen worden vanzelfsprekend jaarlijks doorgevoerd, de toezicht op de correctheid van de **kostenstaten** moet zoveel als mogelijk **driemaandelijks** gebeuren.

K. MINDER WERK VOOR DE PAB-CEL DOOR BETERE COMMUNICATIE OVER DE FUNCTIE VAN DE BUDGETHOUDERSVERENIGINGEN

PROBLEEM

De meeste kandidaat-budgethouders zijn niet op de hoogte van het bestaan of de functie van budgethoudersverenigingen. Het VAPH zal hen namelijk enkel op het moment van de eventuele toekenning van het budget documentatie over deze verenigingen bezorgen. Kandidaat-budgethouders blijven zo onnodig lang met onduidelijkheid en twijfel rond lopen over bijvoorbeeld volgende belangrijke vragen:

Hoe kan ik mij voorbereiden op het inschalingverslag? Wat betekenen die categorieën? Hoe lang moet ik nog wachten op mijn toekenning? Heeft het zin nu al op zoek te gaan naar een geschikte assistent? Waar kan ik terecht met mijn opmerkingen over de aanvraagprocedure? Waar vind ik een ander MDT? Wat is de functie van de deskundigencommissie?

OPLOSSING

De PAB-cel moet de betrokken persoon met een beperking op volgende drie momenten informeren over het bestaan en de functie van budgethoudersverenigingen.

- Bij de correspondentie ter bevestiging van de PAB-aanvraag
- Bij de correspondentie over de beslissing van de deskundigen commissie
- Bij de correspondentie over de PAB-toekenning

Er wordt een standaardbrief opgesteld met alle gegevens van de budgethoudersverenigingen. Op deze brief staat ook hoe de taakverdeling tussen de PAB-cel en de budgethoudersvereniging eruit ziet.

4. DE AANVRAAGPROCEDURE

A. RECHTVAARDIGE OPSTARTPROCEDURE DOOR EERSTE AANVRAAGDATUM ALS REFERENTIE TE BEHOUDEN

SITUATIE

Budgethouders krijgen drie maanden tijd om op te starten met hun PAB. Enkel als men kan aantonen dat er overmacht in het spel is, kan men na deze drie maanden uitstel vragen. Echter, ook deze tweede periode van uitstel is beperkt. Sommige budgethouders zijn dan ook genoodzaakt niet op te starten en hun toekenning niet op te nemen. **Als het een kind betreft dat gebruikmaakt van een semi-internaat bijvoorbeeld gebeurt het geregeld dat de ouders het PAB niet opnemen omdat combinatie onmogelijk is.** Deze mensen zouden maar al te graag van start gaan met hun PAB, het wordt hen echter onmogelijk gemaakt. Als men dan later wel degelijk kan opstarten moet men helemaal van nul beginnen. **Men moet opnieuw de hele aanvraagprocedure doorlopen. Het is ook niet de eerste aanvraagdatum die telt, maar wel de tweede.**

PROBLEEM

Als men geen rekening houdt met de initiële aanvraagdatum, kunnen mensen een recentere aanvraagdatum (en eventueel een lagere ernstcategorie) **eerder een toekenning krijgen** dan mensen met een vroegere aanvraagdatum (en eventueel een hogere ernstcategorie).

OPLOSSING

De datum van de eerste PAB-aanvraag die een persoon doet **blijft de referentie** in het bepalen van de volgorde van de toekenning van het PAB/PGB.

B. KINDEREN ONDER DE 6 JAAR VOLDOENDE SNEL VOORZIEN VAN EEN PAB

PROBLEEM

'Mijn zoontje wordt pas in 2011 zes jaar, maar hij heeft een ernstige stofwisselingsziekte. Ik heb al een aanvraag voor een spoedprocedure PAB gedaan, maar die is afgewezen omdat hij te jong is. Als we wachten tot 2011 kan het al te laat zijn, aangezien de meeste mensen slechts 4 jaar te leven hebben na de diagnose.' (Helpdeskcase 11004)

'Wij zijn onze zoon van 4 aan het verliezen en wij hebben niet het gevoel dat wij hem goed genoeg bijstaan. Door zijn stofwisselingsziekte haalt hij de 6 jaar niet. Zou het iets opleveren als wij ons verhaal naar de media brengen?' (Helpdeskcase 7670)

‘Heeft het zin dat wij naar buiten komen met ons verhaal? Ons kind is te jong voor de spoedprocedure maar zal de leeftijd van 6 jaar niet halen. Bij wie kunnen we terecht om deze onbegrijpelijke situatie aan te klagen?’ (Helpdeskcase 7723)

Vandaag staat de spoedprocedure enkel open voor personen ouder dan 6 jaar. Er zijn echter een aantal sneldegeneratieve aandoeningen waarbij de toestand van het kind zo snel achteruitgaat dat de leeftijd van 6 jaar moeilijk haalbaar wordt.

Inzake het voorstel tot wijziging van de minimumleeftijd om in aanmerking te komen voor de spoedprocedure PAB, adviseerde het Raadgevend Comité van het VAPH in de zitting van 26 mei 2009 reeds om helemaal géén leeftijds criterium te hanteren indien de huidige selectiecriteria inzake aandoeningen en stoornissen behouden blijven. Mede gelet op het uiterst kleine aantal casussen die in aanmerking zouden komen voor de maatregel, acht het Raadgevend Comité het medisch aantonen van het vóórkomen van de betrokken aandoening of stoornis voldoende adequaat om een mogelijk oneigenlijk gebruik van de maatregel te vermijden.

OPLOSSING

De minimumleeftijdsgrens van de spoedprocedure valt weg.

5. HET DAGELIJKS GEBRUIK VAN HET PAB

A. MEER ONDERSTEUNING DOOR HET PAB BETER AF TE STEMMEN OP DIENSTENBEDRIJVEN

PROBLEEM

In de PAB-richtlijnen, versie 7 juli 2009, staat volgende paragraaf.

'Het VAPH betaalt uw eerste voorschot zodra de administratie beschikt over een startformulier en een overeenkomst tussen u, als budgethouder, en de persoonlijke assistent (zie ook pag. 7 voor de bepalingen rond de overeenkomsten).' P. 7.

Als de budgethouder gebruik wil maken van dienstencheques:

'U bezorgt de PAB-cel een kopie van de gebruikersovereenkomst tussen u en de aanbieder van thuishulp van huishoudelijke aard (= het dienstenbedrijf).' (p.16 in PAB-richtlijnen).

Als de budgethouder een assistent te werk stelt met **dienstencheques** zorgt deze richtlijn regelmatig voor **problemen**. De PAB-cel zal namelijk geen kosten aanvaarden die gemaakt werden voor de startdatum van de eerste overeenkomst. **Men kan dus geen dienstencheques aankopen voor de eerste werkdag van de assistent.** Dit kan problematisch zijn omdat veel diensten, dienstenbedrijven, verwachten dat men wel degelijk dienstencheques meegeeft aan de assistent na de eerste werkuren. Men verplicht de budgethouder op deze manier om de eerste uren ondersteuning uit eigen zak te betalen, en aangezien men niet minder dan 10 dienstencheques kan kopen, wil dit zeggen dat de budgethouder **minimaal 75 euro uit eigen zak moet betalen.**

OPLOSSING

Na overleg met Mevrouw Els Winters blijkt het in geen geval mogelijk te zijn om kosten te aanvaarden voor de startdatum van de eerste overeenkomst. **Wij vragen om een andere oplossing.**

B. DOVENTOLKEN BETALEN MET PAB

PROBLEEM

In het PAB-besluit staat dat men geen doventolken kan inhuren of aanwerven met het PAB. Toch zijn er heel wat **mensen, meestal met een meervoudige beperking, die voor hun communicatie volledig afhankelijk van deze vorm van assistentie.** Om die reden gebeurt het in de praktijk ook voortdurend dat mensen assistenten inschrijven en laten tolken.

OPLOSSING

Dovertolkenassistentie kan betaald worden met het PAB als het niet reeds gesubsidieerd wordt door het VAPH (IMB), de VDAB of het Ministerie van onderwijs. Men kan zowel het vervoer van deze niet-gesubsidieerde tolken als de eigenlijke niet-gesubsidieerde tolkuren betalen met het PAB.

C. RISICOBEPERKING DOOR REGELS ROND HANDTEKENINGSBEVOEGDHEID VAN BUDGETHOUDERS

PROBLEEM

In de PAB-richtlijnen staat dat als de persoon met de beperking meerderjarig is en geen beschermingsstatuut heeft, hij/zij budgethouder wordt en als enige handtekeningbevoegdheid heeft.³⁷

Heel wat budgethouders zijn echter fysiek niet in staat om te documenten te handtekenen. Meestal wordt gevraagd aan de assistent om dit te doen, ook al belandt men op die manier **in een juridisch onzeker kader**. Deze grijze zone moet aangepakt worden.

OPLOSSING

Er worden in de richtlijnen oplossingen aangeboden voor mensen die wel budgethouder zijn maar geen documenten kunnen tekenen ten gevolge van hun fysische beperking. **Werken met een mondstukje of stempel zijn mogelijkheden.**

D. MEER KEUZEVRIJHEID MET ASSISTENTEN JONGER DAN 18 JAAR

PROBLEEM

Eén van de drie voorwaarden die de PAB-cel stelt wat betreft de selectie van de persoonlijke assistent is een minimum leeftijdsgrens van 18 jaar.³⁸ Dit stelt sommige budgethouders voor problemen.

OPLOSSING

De wettelijke bepaalde minimumleeftijdsgrens voor jobstudenten wordt ook in het kader van het PAB toegepast.

---

³⁷ PAB richtlijnen, 13/07/2009, P. 9.

³⁸ PAB richtlijnen, 13/07/2009, P. 14.

E. FLEXIBELERE SAMENWERKING MET UITZENDKANTOOR

PROBLEEM

In de richtlijnen staat dat op een uitzendovereenkomst de geboortedatum van de assistent weergegeven moet worden.³⁹ Toch wordt niet verwacht dat de budgethouder, als deze gebruik maakt van een dienstenbedrijf, de naam of geboortedatum van de dienstverleners van dit dienstenbedrijf vermeldt.

Bij een strijkatelier worden geen namen gevraagd, hetzelfde geldt voor een poetsdienst. **Ook al is de verhouding tussen de budgethouder en het uitzendkantoor of dienstenbedrijf hetzelfde, de budgethouder is opdrachtgever en het bedrijf is werkgever, toch wordt hier een onderscheid gemaakt.** Deze onlogische situatie zorgt voor verwarring.

OPLOSSING

Men verwacht niet langer dat de budgethouder de geboortedatum van de uitzendkracht op het contract vermeldt. Een overeenkomst met het uitzendkantoor volstaat, de identiteit van de uitzendkrachten moet niet weergegeven worden.

F. PARAMEDISCHE BEHANDELINGEN, ONDERZOEKEN OF THERAPIEËN EN PAB

SITUATIE

Op pagina 21-22 van de bundel 'Richtlijnen voor Budgethouders', versie 13 juli 2009, leest men volgende paragraaf:

*U kan met het PAB één of meerdere persoonlijke assistenten aanwerven die assistentie verlenen op het vlak van: (...) **agogische, pedagogische, orthopedagogische begeleiding en/of ondersteuning** van de persoon met een handicap en/of zijn ouders. Het PAB dient niet voor (...) **medische en paramedische behandelingen, onderzoeken of therapieën** die onder de bevoegdheid van het RIZIV vallen, ongeacht het feit of ze terugbetaald worden of niet. Volgende therapieën kunnen dus niet met het PAB betaald worden:*

- *geneeskundige verstrekkingen*
  - *technische geneeskundige verstrekkingen (gewone geneeskundige hulp waaronder psychotherapie door artsen)*
  - *tandverzorging*
  - *kinesithérapie*
  - *verpleegkundige verstrekkingen*
  - *verlossingen*
  - *speciale geneeskundige verstrekkingen (anesthesie, reanimatie, heelkunde, medische beeldvorming, radiotherapie, inwendige geneeskunde, dermatovenereologie, fysiotherapie, klinische biologie)*

---

³⁹ PAB richtlijnen, 13/07/2009, P. 14.

- *logopedie*
- *revalidatieverstrekingen via nomenclatuur*
  - *orthoëptie*
  - *diëtiek- en podologie-verstrekingen*
  - *revalidatie hartpatiënten*
  - *parentale voeding ten huize*
- *revalidatieverstrekingen via overeenkomsten*
  - *zuurstoftherapie aan huis*
  - *chronische beademing thuis*
  - *locomotorische revalidatie (omvat medische verstrekingen en verstrekingen van kinesitherapeuten, paramedische medewerkers, psychologen, ergotherapeuten en sociale werkers)*
  - *revalidatie taal/spraak/stem (arts, psycholoog, logopedie, audiologie, kinesitherapie, ergotherapie, psychomotorische therapie, sociaal werker)*
  - *revalidatie mentaal/gedrag (idem als vorige + opvoeder)*
  - *visuele revalidatie (arts, psychomotorische therapie, low-vision therapie, ADL-therapie, psycholoog, sociaal werker)*
  - *psychosociale revalidatie (arts, psycholoog, ergotherapeut, sociaal werker...)*
  - *revalidatie bij verslaafden*
  - *psychotische kinderen (onder meer bij autisme)*
  - *dagcentra palliatieve verzorging (arts, verpleegkundige, psycholoog, sociaal werker)*

De richtlijn zoals deze vandaag bestaat is zeer onduidelijk. Ook bij het RIZIV is het moeilijk om zwart op wit te verkrijgen wat nu al dan niet tot hun bevoegdheid behoort.

Hier volgt het antwoord van het RIZIV op een vraag rond de bevoegdheid hippo- en feuersteintherapie. Het RIZIV stelt dat hippotherapie (therapie d.m.v. paardrijden) en de leertherapie van Feuerstein zeker niet als geneeskundige verstreking worden terugbetaald:

“Het is evenwel niet helemaal uitgesloten dat ze soms deel uitmaken van het revalidatieprogramma van een inrichting die een revalidatieovereenkomst met het RIZIV heeft gesloten (cf. uw lijst "revalidatieverstrekingen via overeenkomsten"), zonder dat ik [=Geert Verscuren, RIZIV, nota BOL-BUDIV] duidelijke voorbeelden ken van inrichtingen waarin dat effectief het geval is. Ik vermoed dat er dus weinig of geen voorbeelden zijn van een dergelijke onrechtstreekse vergoeding van beide therapieën door het RIZIV via een revalidatie-overeenkomst. Van therapieën waarvan het medisch nut wetenschappelijk is bewezen, is echter niet uitgesloten dat de ziekteverzekering er ooit in tussenkomt. In dat opzicht zou het dus toch een bevoegdheid van de ziekteverzekering kunnen zijn.”

Voorbeelden van therapieën waarvan het niet duidelijk is of deze al dan niet onder de nomenclatuur van het RIZIV vallen: therapie communicatiemogelijkheden (Comvoor), leertherapie, Feuersteintherapie, faciatherapie, hippotherapie, hendrickx therapie, begeleiding en ondersteuning van de cognitieve functies, stimuleren van cognitieve functies, zelfredzaamheid en zelfstandigheid

verhogen door denkprocessen te verruimen. Of wat met een ergotherapeute die therapie geeft aan een kind met psychomotrische problemen om de zelfredzaamheid te bevorderen, muziektherapie.

Het VAPH stelt dat wat therapieën betreft het de bedoeling is geweest geen surplus aan behandelingen of begeleidingen te betalen bovenop de reeds gesubsidieerde van het RIZIV. Zaken die door het RIZIV niet worden terugbetaald omdat ze niet voorkomen op de nomenclatuurlijst kunnen in principe wél met het PAB betaald worden. Er zijn echter ook heel wat zaken die wel op de nomenclatuurlijst staan en die niet worden terugbetaald. Het is erg moeilijk een onderscheid te maken tussen deze twee financieringssystemen. Zo kan men zich afvragen wat het verschil is tussen een logopedische therapie met het oog op spraakverbetering (niet toegelaten voor PAB) en ondersteuning bij stemoefeningen met het oog op spraakverbetering (toegelaten voor PAB)?

OPLOSSING

Enkel die behandelingen of begeleidingen op de nomenclatuurlijst die, gedeeltelijk, worden terugbetaald mag men niet betalen met het PAB. Als een behandeling of begeleiding op de nomenclatuurlijst niet wordt terugbetaald mag men het met PAB betalen.

Het PAB-besluit Art 10 §3 wordt aangepast naar wat tot 2006 was beschreven:

Art 10 § 3. Voor vergoeding komen niet in aanmerking :

1° individuele materiële bijstand en bijstand van doventolken

~~2° medische en paramedische behandelingen, onderzoeken of therapieën die tot de bevoegdheid van het Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering behoren, ongeacht het feit of ze daadwerkelijk worden terugbetaald;~~

2° medische en paramedische behandelingen, onderzoeken of therapieën die tot de bevoegdheid van het Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering behoren, en die volledig of gedeeltelijk terugbetaald worden;

3° medische en paramedische behandelingen, onderzoeken of therapieën die door het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering worden terugbetaald;